

Jak se EO léčí?

Léčba závisí na aktivitě a závažnosti EO a je u každého pacienta individualizovaná s ohledem na jeho celkový stav a subjektivní potíže. Obecně však platí, že šanci na úplné vyléčení bez trvalých následků (jak kosmetických, tak ovlivňujících zrakové funkce) výrazně zvyšuje včasná diagnóza EO. Léčba je často dlouhodobá a vyžaduje úzkou spolupráci oftalmologa a endokrinologa, případně i chirurga, otorinolaryngologa a radiologa.

Základy léčby:

- navození normální funkce štítné žlázy, nebo v indikovaných případech její odstranění a nastavení hormonální substituce
- eliminace rizikových faktorů, hlavně expozice cigaretovému kouři
- lokální symptomatická léčba – zvlhčující kapky, gely či masti
- selen (na doporučení ošetřujícího lékaře)
- imunosuprese a imunomodulace – nejčastěji kortikoidy formou infuzí („kapaček“)
- při malém efektu nebo nemožnosti podat kortikoidy je léčbou druhé volby biologická léčba
- chirurgické řešení v akutní fázi (dekomprese očníce) – je až krajním řešením v případě ohrožení zraku při extrémním exoftalmu nebo při útlaku zrakového nervu rozšířenými okohybnými svaly
- chronické následky onemocnění (přetrvávající exoftalmus, šilhání, porucha postavení víček) je možno řešit operačně až po úplném zklidnění aktivního onemocnění

ENDOKRINNÍ ORBITOPATIE

Vše, co byste měli vědět.

Co je endokrinní orbitopatie (EO)?

Endokrinní orbitopatie je závažné chronické oční onemocnění, které může postihnout pacienty s autoimunitním onemocněním štítné žlázy. Projevuje se změnami očních víček, slzné žlázy, okohybných svalů a dalších tkání očníce.

JAK ČASTO SE VYSKYTUJE?

Nejčastěji postihuje pacienty s Gravesovou-Basedowovou chorobou (GB), a to zejména v období zvýšené tvorby hormonů štítné žlázy – tzv. hyperfunkce. Postihnout však může i pacienty s jiným typem onemocnění štítné žlázy, ať už se sníženou, či zvýšenou tvorbou hormonů. Oční příznaky různé tíže můžeme zachytit až u 40 % pacientů v počátcích GB choroby, přičemž jen 3–5 % z nich je ohroženo progresí do závažných forem EO. Častěji jsou postiženy ženy, u těžkých forem pak převládá postižení mužů.

Jak vzniká?

Řadí se mezi onemocnění autoimunitní, přesný mechanismus a příčiny vzniku tohoto onemocnění však nejsou dosud známy. Předpokládá se zkřížená autoimunitní zánětlivá reakce proti antigenům společně sdílených štítnou žlázou a měkkými tkáněmi očníce a například i oblastí kolem kotníků. Zánětem dochází ke zvětšení objemu orbitální tukové a pojivové tkáně i okohybných svalů. U pacientů mladších 40 let bývá častěji popisováno výraznější postižení tukové tkáně, zatímco u starších pacientů dominuje spíše postižení okohybných svalů.

JAKÉ JSOU RIZIKOVÉ FAKTORY?

Nejvýznamnějším rizikovým faktorem pro vznik EO a progresi do těžkých forem je expozice cigaretovému kouři (aktivní i pasivní kouření), dále pak vyšší stresová zátěž včetně chronického psychického vypětí, protrahované infekční onemocnění a některá chronická onemocnění, např. diabetes mellitus.

JAKÉ JSOU PŘÍZNAKY?

První příznaky EO mohou být přehlédnuty nebo léčeny pod jinou diagnózou (např. zánět spojivek či syndrom suchého oka). Tyto příznaky se mohou vyskytnout na jednom či obou očích, samostatně nebo v kombinaci.

Subjektivní příznaky

nově vnímáte

BOLEST

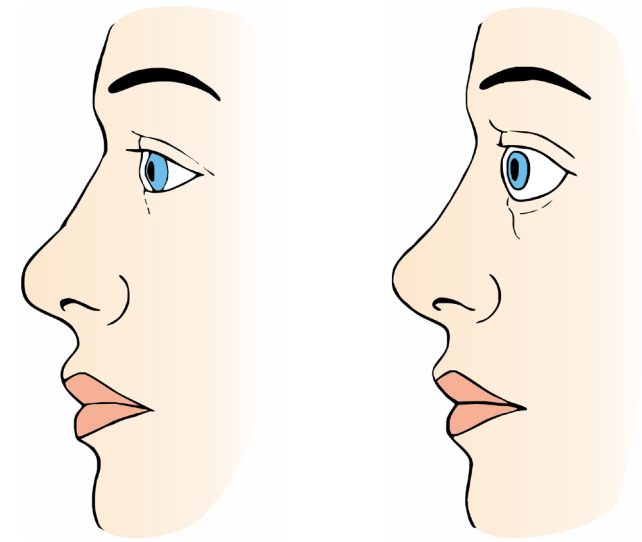
- za okem (očima) bez vazby na zrakovou nebo fyzickou zátěž
- při pohybech očí do stran
- povrchovou – pocit pálení nebo písku v očích

ZMĚNU VZHLEDU

- vykulené oči, oteká víčka, stále červené oči, usazené
- upozornění rodiny nebo přátel – „Co to máš s očima?“

PORUCHU VIDĚNÍ

- světloplachost, nutnost pravidelného nošení slunečních brýlí
- citlivost na vítr, slzení zhoršující vidění
- dvojité vidění/zdvojování obrazu), v úvodu jen po námaze nebo vleže na boku, později již pravidelně, nejčastěji při pohledu nahoru a do stran

Objektivní příznaky

nově vidíte při pohledu do zrcadla

- oko lezoucí z důlku jedno nebo obě („vykulené oko“)
- „šilhání“ - porucha hybnosti oka
- otok a zarudnutí víček, nejvýraznější ráno po probuzení
- změna polohy víček (retrakce, zkrácení víčka), změna velikosti oční štěrbiny
- při zavřeném oku Vám zůstává vidět oční bělmo – lagofthalmus
- začervenání a otok spojivky

